

Quia eadem est ratio: imò magis ad id videtur obligare votum castitatis. Quamuis Doctores prioris sententiae allegati. nu. 2. dicant oppositum, & ita Manuel Rodriguez. 1. tomo summae. 2. editio. c. 2. 42. n. 3. Petrus de Ledesma de matrimonio. q. 53. ar. 1. dubio. 2. principali. §. 2. sequitur ex dicta conclusione, aut hores illius sententiae, docent similiter hunc peccare prima vice consummando, & teneri ingredi religionem. Idemq; dico, quamuis post matrimonium ratum hoc votum emiserit: adhuc enim non peccat consummando, quia non tenetur ingredi religionem, ut dixi, nu. 4. de voto castitatis. Et addo, quòvis ille peccet consummando ad sui petitionem. Quia tenetur non petere, & similiter reddendo priori bimestri ante matrimonij consummationem, ut dixi disp. 6. n. 14. & sequenti, non quia admittit sibi potestatem implendi votum per ingressum religionis: ad eum enim non tenetur: sed quia in tantum excusatur reddendo, in quantum ad id tenetur lege matrimonij: & priori illo bimestri non tenetur. At si quis voto assumendo ordinem sacrum non peccat etiam consummando ad sui petitionem, & priori illo bimestri. Quia id votum non obligat ad castitatem, & sic ubi servari iam nequit, ut contingit post matrimonium ratum, ad nil obligat durante eo impedimento, ut dixi disp. praecedenti. nu. 15. vtrum verò existente iusta diuortij causa ob alterius adulterium, tenetur coniux innocens ad ordines promoueri, quos vouerat: atq; ita peccet, siue petendo, siue reddendo: quia censetur remittere iniuriam, & iam non poterit votum implere: dixi disp. praecedenti. n. 17. teneri implere votum, & subinde nec petere, nec reddere. Ne impediantur iniuria remissa, quo minus votum impleat.

7 Similiter iudicandum est de eo qui post votum abstinendi a nuptijs, ad illas transierit, non enim tenetur religionem eligere matrimonio nondum consummato, quo votum impleat, ac proinde nullius culpareus erit matrimonium consummans. Si quidem multo minus voto castitatis obligat. Atq; ita tenentur dicere omnes Do-

ctores citati. n. 3. id docentes in voto castitatis. Et in terminis docet Ludouicus Lopez. 1. par. instruct. c. 83. §. inter peccata. Quamuis contrarium dicent allegati, nu. 2. sicut in voto castitatis alserunt. Quia hoc votum perinde ac illud, non potest tunc impleri, nisi religionem ingrediendo. Et idem dicendum est, si hoc votum emittatur post matrimonium ratum. Sicut dixi, num. 4. de voto castitatis tunc emisso. Nec peccat prima vice consummans ad sui petitionem: nec intra prius bimestre à matrimonio inito: nec si ad sit iusta diuortij causa ob adulterium alterius. Quia hoc votum non interdicat debiti petitionem, ut dixi disp. praecedenti, num. 22. Nec impleri iam illo modo potest, dum alter coniux superstes est: nisi ingrediendo religionem, ante consummationem, vel factò diuortio: ad quem ingressum non tenetur.

Quid autem sentiendum sit de voto castitatis post sponsalia emisso? Dixi lib. 1. tota disp. 46.

Ad argumenta nu. 2. proposita responderetur. Ad primum constat ex dictis, num. 3. non enim potest moraliter implere, & eo modo quo se obligauit. Ad secundum dic quantum ad aliquid esse strictius, nempe, quoad priuandum debiti petitione: at esse minus strictum quoad obligandum ad religionis ingressum. Ad tertium dic non posse occurrere euentum, in quo ingressus religionis sit medium per se, & necessario ordinatum ad seruandam castitatem promissam, cum possit uouens manens in seculo alijs medijs uti. Quod si adhuc praefragilitate tentationibus succumbat, ad est medium petendae dispensationis. Ad confirm. est admittenda sequela in casu rato. Quia bona fides in contractu, à culpa liberat: & obligatio iustitiae excusat, quando reddit. Ad quartum constat ex dictis. n. 4. maior enim propositio vera est, de medijs per se ordinatis, atq; eiusdem ordinis, nec notabiliter repromissa difficilius. Quia non est religio ad seruandam castitatem, ut satis probauit, numer. 3.

(3.)

DISPUT. TRIGESIMA QUINTA.

Vtrum votum simplex religionis, castitatis, suscipiendi sacros ordines, non ineundi matrimonij, emissum à coniuge sine alterius licentia, post matrimonium ratum, aut consummatum, validum, & licitum sit, & quatenus actui coniugali licite exercendo obster?

SVMMARIVM.

Quotuplex est questio disputanda. n. 1. Proponuntur argumenta probantia votum rei partim indifferens, male, aut impossibilis: partim autem rei possibilis, & bona, ad nihilum obligare. n. 2.

Non obligat hoc votum, quando utraq; pars promittitur per modum vnus, secus quando per modum plurium. Et quando vile non vitatur per inutile. n. 3.

Quando res est indiuidua censetur per modum vnus promissa. Atq; ita obligat votum, aut ad totum, aut ad nullam partem, secus quando est diuidua. n. 4.

Quando speruenit impotenti a integre implendi votum, ut ieiunij quadragesimae votus, aut totius vitae, quando obliget ad partem? nu. 5.

Enodatur. c. quemadmodum. §. finali. de iure iur. & qualiter non obligat seruare integre iuramentum, tenetur ad partem. nu. 6.

Quando res est diuidua, & pars bona, & possibilis apponitur ut circumstantia alterius male, impossibilis, aut indifferens, vel de contra. Quid sentiendum? & quid de uouente se iterum iterosolymam genibus flexis, nudum, aut serpente in ore portando? numero. 7.

Quid, ubi est dubium, an materia sit promissa per modum vnus? nu. 8.

Soluuntur argumenta, num. 9. Post illum inuenies alia summeria.

Disputatio haec si exaet tractanda sit, est difficilis. Quia pauca de illa, & confuse reperio scripta. Et ad discernendum de valore voti castitatis post matrimonium emissum, necessarium est praemittere quando votum rei partim licite, & partim illicitè obliget, & ideo ut claris procedam, quadruplicè in hac disputatione agitarò questionem. Prima est, de valore voti, cuius pars est mala, impossibilis, aut indifferens. Secunda de valore voti religionis, suscipiendi ordines sacros, & non ineundi ma-

trimonium, post ipsum emissum. Tertia de valore voti castitatis, aut non petendi debitum: Quarta an esto id votum sit validum, licite emittatur.

Questio prima, An votum cuius pars est indifferens, mala, aut impossibilis, altera autem pars, bona, & possibilis, obliget ad partem hanc, vel potius ad neutram? Et videtur ad neutram obligare. Quia cum bonum ex integra sit causa, malum autem ex singulari defectu, teste. D. Dionysio. 4. e. de diuinis nominibus. Existente parte aliqua materiae voti inepta, propter eius indifferenciam, malitiam, impossibilitatem, ve, tota materia inepta erit, ac proinde votum irritum. Et confirmatur, quia commune Doctorem placitum habet votum nunquam peccandi, tanquam rei impossibilis ad nil obligare. Cum tamen pars eius, ut aliqua peccata vitare, sit possibilis.

His tamen non obstantibus, sic distinguendum puto. Si uouens per modum vnus promittat illud totum, uoluit enim non aliter se obligare ad partem bonam, & possibilem, nisi dependenter à rei malae, indifferens, aut impossibilis obligatione, votum est profusus irritum. Quia nequit obligatio voti excedere intentionem uouentis, quae cum fuerit ita se ad utramq; partem obligandi, ut obligatio vnus dependet ab obligatione alterius, non potest id votum aliter obligare, ac utrumq; obligat, esset iniquum, aut impossibile, aut non gratum Deo, cum sit partim rei male, impossibilis, aut indifferens. Ergo erit irritum. Et confirmatur, quia tunc materia illa totalis voti, dicitur absolute mala, & inepta materia. Ut clare probat argumentum. n. 2. propositum. Si verò non promittat per modum vnus, quia, nimirum, obligationem partis bonae, & possibilis vult independentem ab alia promittente: obligabit votum quoad solam partem bonam, & possibilem, reiecta alia tanquam inepta voti materia. Quonia tunc est virtute duplex votum, & ita vnum ex nequitia alte-

rius minime inficitur. Et confirmatur, quia vile per inutile minime vitatur, regula, vile, de regulis iuris, in 6. vbi Dynus, numer. 4. Iason alios referens. l. 1. §. sed si mihi, numero. 4. ff. de verb. oblig. Nauar. summa lat. cap. 12. nu. 43. verif. ex quibus inferitur, auri intelligi, quando vile est ab inutili separabile: quod ita in presenti contingit, pars enim bona ab alia est separabilis, & ex ipsa rei natura, & ex modo promittendi. Hoc declarabitur magis numeris sequentibus, in quibus exempla subijciuntur; & Doctorum testimonij: eo probantur.

4. Quando autem de vouentis intentione minime constat: triplex regula ad eam discernendam tradi potest. Prima regula fit, vbi res promissa est indiuidua, id est, quæ eodem modo diuisionem minime partitur, nec solet communiter diuidi, censetur obligatio per modum vnus: secus quæ do diuidua est. Quia semper vbi oppositum non constat, iudicanda est voluntas ferri in obiecta, iuxta eorum naturam. Exemplum primi, vt si quis voueat edificare templum, recitare officium defunctorum, Caleulos Virgineos, cum hæc communiter non diuidantur, non potens implere totum, non tenetur ad partem. Exemplum secundi, vt si quis voueat ieiunium totius quadragesimæ, recitare officium canonicum, aut Virgineum. Cum enim hæc communiter diuidantur, obligatio non erit per modum vnus: ac proinde de executus a parte, ratione impotentiae, tenebitur ad partem aliam sibi possibilē. Et confirmatur, quia obligatio, quam quisquam sua sponte sibi imponit, qualis est voti, & iuramenti, vbi non reperitur contraria expressa intentio, censenda, ac diiudicanda est instar obligationis impostæ ab Ecclesia de eadem re. Quia censetur imponi iuxta communem vsum apprehendendi hominum, qui est instar aliorum præceptorum, vt vouens ieiunia, tenetur ad illud eo pacto quo ieiunia Ecclesiastica obligant: vt abstinens a carnibus, & seruata legitima prandij hora, & vnica comestione. At præcepta Ecclesiæ de re indiuidua, obligant per modum vnus: vt constat in præcepto ieiunij vnus diei, auditionis sacri. De re autem diuidua, obligant per modum plurium: vt præceptum ieiunandi tota quadragesima: recitandi officium canonicum. Ac proinde in prioribus, impotens implere totum præ-

ceptum, liber est a parte. Secus in posterioribus. Ergo idem contingit in voto.

Hinc veniunt intelligendi. D. Tho. 2. 2. quæst. 88. art. 3. ad 2. & q. 89. art. 7. corpore. D. Anton. 2. p. tit. 11. c. 1. §. 3. Carthusianus. 4. d. 38. q. 2. Caietan. summa, verif. votum. c. 4. Abulenfis. cap. 30. Num. q. 55. Turrec. 17. q. 1. in summa, art. 4. ad 3. Nauar. summa. c. 12. nu. 39. docentes ob superuenientem impotentiam implendi totam rem promissam, non cessare obligationem implendæ partis possibilis: sunt quippe intelligendi, quando res promissa est diuidua, ac consequenter non per modum vnus promissa est: secus vbi esset indiuidua, aut per modum vnus promissa. Vt constat ex dictis duplici, nuprecedenti. Hinc etiam verificatur quod tradunt Sotus lib. 7. de iust. q. 1. art. 3. circa medium, & Aragon. 2. 2. q. 88. ar. 1. fol. 979. nempe; vouentem ieiunare tota quadragesima, nec id potens implere, teneri ad partem, quam potest. Et quod docent Corduba sum. q. 171. Manuel. 2. tom. sum. c. 99. n. 8. Vega. 2. tom. sum. c. 12. q. 9. casu. 11. nimirum, puerum quatuordecim annorum, qui vouit ieiunare omnibus diebus vitæ suæ, tantum teneri ad partem, quam obseruare commodè potest, abq; sui officij, & rerum suarum detrimento. Hæc enim ideo vera sunt, quia obligatio illa fuit diuidua.

Secundo infertur intellectus ad c. quæ admodum. §. finali, cum ibi annotatis, de iure iei. ex quo deducitur iuramentum quod integrè obseruari nequit, seruandum esse quoad partem possibilem. Intelligitur quippe, quando obligatio est diuidua, & non per modum vnus contra dæ.

7. Secunda regula fit. Quando pars possibilis, & bona, apponitur vt circumstantia, & accidens rei principaliter promissæ, quæ mala, indifferens, aut impossibilis est: tunc est promissio per modum vnus, ac proinde votum est totum irritum. Tum, quia ex modo appetendi deducitur rem bonam voueri dependenter ab alia, siquidem vt eius circumstantia promittitur. Tum etiam, quia accessorium naturam principalis sequitur, ab eoque pender. Quare cum obligatio rei principalis sit irrita, erit etiam talis rei accessoria, iuxta regulam, Accessorium, de regulis iuris, in 6. Verbi gratia, promissio quis transitum ad Indos quò opes cumulare, priusque peccata expiaturum confessione. Sicut votum illius transitus, tanquam rei indifferens,

est

est irritum: ita & confessionis, quæ promissa minime est, nisi tanquam præuia dispositio nauigationi peragenda. Similiter promissio quicquam se Romam peregrinaturum sacco indurum. Si peregrinatio sit ei impossibilis, non tenetur sacco induere. Quod accessorium fuit. Si tamen è contrariis principaliter promissa, est bona, & possibilis, modus autem malus, vel impossibilis, obligabit votum rei principalis, reiecto modo. Quia cum alio non constanter censetur voluntas ferri in obiecta secundum eorum naturas, atque principalis rei ea sit natura, vt minime ab accessoria penderet, sed è contra, non iudicandum est voluntatem ferri in rem illam bonam principaliter promissam, dependenter à modo. Hinc bene dixit Emmanuel Sa summa verb. votum, verif. in voto seruandum, obligare votum possibile, & honesto, omnimodo impossibile, & inhonesto. Hinc etiam defenditur quod docent Nauar. summa latina cap. 12. numero. 43. verif. ex quibus inferitur. Manuel. 2. tom. sum. cap. 92. numero. 1. Ludouicus Lopez. 1. par. instr. c. cap. 44. §. votum eundi. Vega. 2. tom. sum. cap. 129. casu. 57. vbi tradunt vouentem ire Hierosolymam genibus flexis, aut serpente in ore geritando, teneri, modo illo reiecto. Quia principalis res promissa fuit bona, & possibilis. Quare dum ipsemet Nauar. co. c. 12. num. 37. ait irritum esse votum nudis vestibus peregrinandi: intelligendus est, ne sibi contrarius sit, quando per modum vnus esset expressa intentio obligandi se ad peregrinationem eo modo, & nõ aliter. Quoniam cessante hac intentione dicendum est obligare votum reiecto modo inhonesto. Cum eodem profus ratio sit, ac de voto peregrinationis Hierosolymitanæ cum serpente in ore. Atq; ita idem in vtroq; voto tradunt Manuel, & Vega ibidem. Intelligere autem secundam partem huius regulæ, nisi modus redderet multo faciliorem voti executionem. Tunc enim vouens esset ferri substantiam dependenter à modo promittente. Quoniam nemo ad difficilius cæsendus est se velle astringere. Vt promittens se equestrem iterum Romam, non tenetur, quoties ob paupertatem non suppete equus, quo vehatur.

8. Vltima regula. Si omnibus perpenis dubium sit de vouentis intentione, an per modum vnus vtrūq; promissum sit: vel pars bona, principaliter, modus autem accessio-

ri è, aut potius è contra: iudicandum est in fauorem libertatis vouentis, vt ad nil teneatur. Quia in hoc dubio cum perpenis omnibus circumstantijs traditis duabus primis regulis, non constat de voti obligatione, ac animo vouentis, num sic, vel sic voluerit se obligare, votum nõ est in possessione, sed libertas voluntatis. In dubio autem non in sola iustitiæ materia, sed in quacunque melior est possidentis conditio: vt re hac disputata probauit lib. 2. disput. 41. numer. 37. Quamuis post ea typis excussa, inuenierim Vasquez. 1. 2. quæst. 19. artic. 6. disput. 65. nu. 13. & sequenti, defendentem solum eam regulam habere verum in materia iustitiæ.

Ad argumentum, numer. 2. oppositum, dicere rectè probare, quando totum illud esset promissum per modum vnus, vt numer. 3. aduertimus: secus quando per modum plurium. Quia sunt duo velut distincta vota. Ad confirmationem dic, eam promissionem esse per modum vnus, vt amplius declarabimus hac disput. num. 25.

SVMMARIVM.

Votum religionis simplex post matrimonium raram emissum, ad quid obliget, ante consummationem illius, & post? numer. 10.

Num obliget emissum post consummationem? Proponuntur argumenta ad probandum minime obligare, nu. 11.

Non obligat si pro tunc emittatur implendum: secus si implendum tempore solui matrimonij, vel quando licebit, vt ratione adulterij alterius, nu. 12.

Quid, si absolute emittatur nullo tempore præfixo? nu. 13.

Quid, de voto ordinis sacri suscipiendi facto post matrimonium raram? nu. 14.

Quid, si fiat post matrimonij consummationem? nu. 15.

Quid, de voto non incundi matrimonij, post illud emissum? nu. 16.

Soluantur argumenta, nu. 17. Post illam sunt alia summaria.

10. Quæstio secunda. An vota simplicia religionis, assumendi ordinis sacri, non incundi matrimonij, post illud ab altero coniuge absque alterius licentia emissæ, valida sint? Et quidem, si votum religionis emittatur ante matrimonij consummatio-

nem,

nem, constat valere: atque obligare ad non consummandum, sed ad ingressum religionis. Cum tunc licitum sit, ac votum promissum. Quare erit culpa mortalis, prima vice consummare, siue petendo, siue reddendo, vt de voto religionis ante matrimonium factum, dixi disp. 3. numer. 14. Quod si eo non obstanti consummatur matrimonium, iam deinceps licebit petere, & reddere: at tenebitur vouens soluto matrimonio, vel factio diuortio ratione adulterij, illud implere. Sicut eadem de voto 3. numer. 15. & sequentibus diximus de voto hoc factio ante matrimonium. Quoniam eadem est de vtroque ratio.

11 Si vero post consummatum matrimonium emittatur, videtur ad nil obligare. Quia. c. quidam, de conuers. coniuga. habetur coniugatum inuita vxore professum, non teneri ea mortua ad religionem redire. Quia id religionis votum non tenuit. Cui tamen decidatur ibi. votum castitatis in ea professione emissam, valuisse vt votum simplex, & c. placet, eodem tit. deciditur coniugatum bona fide professam, quia virum obijisse credebat, non teneri ad religionem, bene tamen ad castitatem. Secundo, quia cum coniugi illicitus sit ad religionem transitus absq; alterius licentia, votum erit de re illicita, ac proinde nullum.

12 Prima tamen conclusio sit. Id votum emissum animo tunc implendi, & pro tunc se obligandi, est prorsus irritum, secus si emittatur pro tempore soluti matrimonij, vel si alter coniux iustam causam diuortij adulterans praeberit. Constat prior pars. Quia est votum de re illicita, & id est quod decidunt. c. quidam, & c. placet, num. precedenti allegata, coniux enim profitem obligauit se statim ad religionem, & ideo tanquam votum de re omnino prohibita declaratur nullum. Nec obstat glossam eo. c. quidam, verb. non teneatur, & aliquos alios asserere id votum tenuisse, & explicent textum, vt intelligat non tenere quoad forum Ecclesiae, ita vt illa cogat implere. Quia communis sententia est in contrarium, vt probauit lib. 7. disp. 3. 4. n. 12. Constat etiam. 2. pars, quia votum illo modo factum est de re omnino licita, & sancta. Insuper probatur prior pars. Quia dici nequit id votum valuisse, at irritatum ab altero coniuge. Quia. c. quidam, ait votum non tenuisse, loquens de praeterito: in eo autem euentu tenuisset vtrique, at irritatum est ab vxore. Praeterea, quia non modica

difficultas est, num vxor possit reuocare viri vota, & saltem solum possit in quantum est in sui praediuicium, nempe, vt constanter matrimonio non obliget. Tandem, quia cum hoc votum a principio non valuerit, tanquam factum de re aliena in praediuicium alterius coniugis, tractu temporis non eo ualeat, regula non firmiter, de regulis iuris, in 6. & l. quae ab initio. ff. eodem, tit. & proinde nec soluto matrimonio obligabit. Atque ita docet Stunice, de voto. q. 4. n. 18, & id votum non obligare in ea professione emissam, dixi lib. 7. disp. 3. 4. n. 10.

13 Secunda conclusio. Si post consummatum matrimonium, emittat alter coniux absq; alterius coniugis licentia, votum religionis, absolute, et simpliciter, non praesiniendo tempus in sua intentione, ualebit votum, obligabitque pro tempore soluti matrimonij. Quia cum possit id votum licite fieri, non est praesumendum ubi de opposita intentione non constat, illicitum, & perperam fieri. Nec delictum praesumatur, cuius praesumptio omnino vitanda est. l. meritum. ff. pro socio, & maxime in eo, qui tantum absq; se delinquere intenderit, quin potius se in perpetuum holocaustum Deo obtulerit, religionis iugum amplectens. Praeterea, quia actum efficiens visus est uelle vt ualeat a priori, & efficeatiori modo possibilis, idque praesumitur, vt cum multis probat Menochius de praesumpt. lib. 6. praesumpt. 5. num. 1. & ideo ita docent Abulenensis. c. 30. Numer. quae. 86. Enriquez lib. 11. de matrimon. c. 15. nu. 8. sine. Atque eadem ratione dicendum est id votum obligare, quod licet ratione diuortij ingredi religio nem. Quoniam tunc pariter cessat impedimentum.

14 Tertia conclusio. Si vir post matrimonium ratum emisit votum ordinis sacri suscipiendi, si fuit animo ingrediendi religionem ante matrimonij consummationem, est validum votum. Quia est de re licita, & sibi permessa. At si non uouit ingressum, cum ratione solius propositi ad eum non teneatur (vt dixi lib. 1. disp. 43. nu. 9.) potest consummare matrimonium, reddendo, & petendo. Quia id votum non obligat ad castitatem, vt vel hic debiti petitione interdicit, nec ad religionem, vt impedit redditionem primam, vt dixi disp. praecedenti, num. 6. Quare tunc tenebitur id votum implere: cum sibi licuerit, siue quia morte alterius solum est matrimonium, siue ratione diuortij (vt dixi disp. 33. num. 16. & 17.) de

voto

voto simili ante matrimonium emisso. Quoniam votum; casu votum fuit licitum, nec extinguitur per vsu matrimonij, sed suspensum. Si vero non animo ingrediendi religionem: cum impleri nequeat durante matrimonio; dicendum est de illius obligationis, ac si post matrimonium consummatur, factum esset. De qua re. n. sequenti dicemus. Si autem negatiue se habuit: quia nec de ingressu, nec de permutatione in seculo cogitauerit: dicendum credo idem, ac si animo non ingrediendi religionem fecisset. Quia cum religio sit onus grauissimum, non praesumendum videtur in dubio uoluisse illum id onus subire.

15 Quarta conclusio. Si id votum post matrimonium consummatum, sit factum: ideo prorsus dicendum est, quod. nu. 12. & 13. diximus de voto religionis matrimonio consummato, siue alterius licentia emisso. Quia eadem est ratio, atque rationes ibi adductae, quae hoc probant.

16 Vltima conclusio. Votum non in eundem matrimonij emissum ad coniugem absq; alterius licentia, est validum. Quia intelligi nequit de ea contractio, sed de non contractio altero praesenti soluto. Quare cum praesenti minime officiat matrimonio, est prorsus validum.

17 Ad argumenta. n. 11. proposita constat ex dictis numer. 12. ubi probauimus eum textum intelligi de voto religionis durante matrimonio implendo: ac tunc materiam voti esse illicitam.

SUMMARIUM.

An votum non petendi emissum ab altero coniuge siue alterius licentia, sit validum. Refertur triplex sententia. n. 18. 19. 20. Vales id votum, & obligat ad non petendum, nu. 21. & ibi remissio. quando liceat huic petere.

Non obligat ad non reddendum, quando sibi id licet ratione adulterij alterius coniugis. Nec impedit soluto matrimonio aliud inire. Nec est sacrilega fornicatio post illud votum admissa. n. 22.

An quid obliget ad non reddendum emissum absq; alterius coniugis licentia, ante matrimonij consummationem, quoad abstinendum ab actu coniugali. nu. 23.

Quid, si post consummationem? Refertur opinio negans valere. n. 24.

Vales, & obligat ad non petendum: & cur votum hoc obliget ad partem licitam, & possibile: & votum non peccandi non obliget ad vi-

tanda peccata qua vitari possunt? num. 25. Id votum est irritum quoad non reddendum, nu. 26.

Nec comprehendit non reddere, si vxor assensum praestet, nec tenetur vouens ipsi indicare, vt conueniat: nec efficitur validum vxore postea consentiente. n. 27.

Non obligat ad non reddendum, etiam quando redditio est spontanea, vt si alter coniux adulterans praebeat causam diuortio. n. 28. Obligat ad non in eundem aliud matrimonio consummatum. n. 29.

Si coniux post id votum, adulterium admittat, est sacrilegus contra votum. n. 30.

Soluuntur argumenta. n. 31.

Patet, num. 31. inuenies caetera summaria, quae desiderantur.

Questio tertia. Vtrum votum castitatis post matrimonium ab altero coniuge, siue alterius licentia emissum, sit validum, & ad quid obliget? Votum huiusmodi aut est votum non petendi: aut absolutum castitatis, & in vtroque euentu est foris claritatis gratia de illo disputandum. Et quidem si votum sit non petendi debitum. Quidam asserunt id votum non esse validum. Quoniam est in graue alterius coniugis praediuicium, cui onerosum erit vt debito coniugali frui possit, semper petere. Huius sententia videntur D. Th. 4. d. 32. q. vltima. art. 4. ad 3. vbi Supplementum Gabriel. q. vltima. art. 2. conclus. 7. fin. vers. quid si vterque Turce. c. si dicat. 33. q. 5. ar. 1. nu. 1. ad 4. Carthusian. 4. d. 32. q. 1. quae sita. 2. Annulla, verb. debitum, nu. 19. Tabiena matrimonium. 1. q. 3. §. 4. Nider summa, praepcepto. 6. c. 4. ad finem, vbi dicunt neutrum coniugem posse sine alterius licentia uouere non petere. Quia est in alterius praediuicium, & tenet expresse Manuel. 2. tomo summae. c. 90. n. 3. explicans, siue vir, siue vxor id votum emittat. Idem dicunt Doctores, quos. n. 24. referam, asserentes non valere votum castitatis ab altero siue alterius licentia factum. Quia innituntur grauari alterius semper petendi.

19 Alij docent id votum validum esse, si ab vxore emittatur: secus si a viro. Quia illi onerosum est praepudore semper petere, huic autem minime. Huius sententiae videtur expresse Victoria summa, de matrimonio. n. 280. vbi dicit virum id uouentem posse ad huc petere. Et Sotus lib. 7. de iust. q. 3. art. 1. vers. an vero possit alteruter, vbi di-

cit

cit nõ longè à scopo aberrare qui diceret votum viri de non petendo, esse inualidũ. Et tenet expresse Angles floribus. 1. p. de matrimonio. q. 6. de obligatione soluendi debitum, ar. 1. diffiic. 4.

20 Tandem alij in ea sunt sententia, vt valeat votũ, quod facit coniux non petendi fauore sui, sed solũ vbi alteri cõiugi mos gerendus sit. Quoniã sibi soli præiudicat. Ita Syl. votum. 5. q. 2. Greg. Lop. 1. 7. verb. para guardar tit. 2. p. 4. Naua. sum. c. 12. nu. 50. Manuel. 1. tomo sum. 2. edition. c. 243. n. 8. Vega. 2. tomo summa. c. 129. casu. 93. & dicit esse valde probabile, Ledes. 2. p. 4. q. 66. ar. 4. ad fin.

21 Cæterum dicendum est id votum validum esse, obligareq; coniugẽ illo se astringentem sub mortali, vt à petitione debiti abstinat. Quia coniux non tenetur lege matrimonij petere, sed tãtum reddere, & ita. D. August. super Psalmum. 146. & refertur cap. si dicat. 33. quæst. 5. ait. *Pro satisfactione perfecta Deus tibi computabit, si non quod tibi debetur, exigit.* Cum ergo non petere sit liberum, ac opus virtutis, erit materia voti. Insuper probatur ex cap. quidam, & capit. placet, de conuers. coniug. quos textus num. 25. ponderabo ad probandum valere similiter castitatis votum. Nec obstat id votum esse onerosum alteri coniugi: cui fundamento aduersarij inveniuntur. Quia non est ita onerosum, cum aliquoties possit petere vt alteri morem gerat, & quoties in altero coniuge sentit vouens appetitum coitus, vel fornicationis periculum, vbi latè explicui hoc libro, tota disput. 7. Quod si adhuc sit aliquale grauamen, tenetur alter coniux id subire, cum vouens vtatur iure suo. Vnde infero sententiam numero præcedenti relata minimè differre ab hac. Quia petere debitum vt mos geratur alteri coniugi, est potius reddere: alter enim tunc petit interpretatiuè. Vt egregiè docet D. Thom. 4. dist. 38. quæstion. 1. artic. 3. quæstion. 2. ad. 4. vnde bene ait ea sententia, non esse validum votum de non petendo vt mos geratur alteri coniugi. Quia id votum verè est de non reddendo, fatetur tamen valere votum de non petendo in gratiam ipsius vouentis, quod verè petere est. Atque ita non diferepat à nostra. Quod bene animaduertit Gregorius Lopez statim referendus. Atque ideo sententiam hanc iuentur Albertus Magnus. 4. distin. 32. artic. 4. vbi Durandus quæst. 2. artic. 1.

num. 5. Ricardus artic. 2. quæst. 1. corpore Palud. quæst. 2. art. 1. num. 14. Guillelmus Vorrillong. q. vnica, art. 2. conclus. 1. Mayronis. 4. d. 38. q. vnica, particula. 1. concl. 2. vbi Guillelmus Rubion. q. 2. art. 2. conclus. 2. Caiet. opuscolis, tom. 1. tract. 31. 17. responsum, responsione. 14. dubio. 4. Alstenis summa. 2. p. lib. 8. tit. 10. art. 2. q. 2. Ioannes de Friburgo summa confessorum, lib. 1. tit. 8. q. 43. & sequenti. D. Anto. 3. par. tit. 1. c. 19. §. 3. Angelus matrimonij 4. num. 6. Henricus. c. scriptura, num. 8. de voto. Et supponit Sotus. 4. d. 32. q. 1. art. 3. post. 1. concl. vers. virtũ autem, ait enim esse consilium id votum non emittere, & post emissum. petere dispensatione, & tenet expresse lib. 7. de iust. q. 3. artic. 1. vers. quod si contra arguas. Gregor. Lopez. l. 3. verb. el marido, tit. 8. part. 1. Palacios. 4. d. 32. disp. 2. fol. 710. vers. sunt qui credunt. Stronica de voto. q. 3. nu. 58. sine. Petrus de Ledesma de matrim. q. 64. art. 4. dubio. 1. conclus. 3. Valencia. 2. 2. disp. 6. q. 6. de voto, puncto. 6. q. vltima. §. mihi sententia, Bartholomæus à Ledesma. de matrim. dub. 71. sine. Ludouicus Lopez. 1. p. instruct. c. 47. sine. Idem asserunt Doctores, quos nu. 25. referam, docentes valere votum castitatis ab altero coniuge absq; alterius licentia emissum.

22 Id tamen votum cum duntaxat sit de debito non petendo, ad id solum obligabit. Quamobrem sic vouens non tenetur abstinere à debiti redditione, quando id sibi liceret ob alterius coniugis adulterium. Et eo soluto matrimonio potest aliud inire animo non petendi. Nec adulterium admittens, sacrilegus erit contra votum. Quia non fuit castitatis, sed solum non petendi, cui nihil horum aduersatur.

23 Maior autem difficultas est in 2. casu, nimirum, quando fuit votum castitatis. Et si illud emittatur post matrimonium nondum consummatum, & animo ingrediendi religionem, credo esse omnino validum, & ita obligare etiam ad non reddendum, quoties redditio est voluntaria: vt priori bimestri ante matrimonij consummationem: & si alter coniux adulescens præbeat iustam diuortij causam. Sicut de voto castitatis ante matrimonium factum, diximus hoc lib. disp. 6. numero. 14. Quia is vouens licet id intendens potuit se ad omnimodam castitatem: idq; intendit, cum absolutè vouerit castitatem,

&

24 & quod eam seruare posset, habuerit dum vouit, animum transeundi ad religionem. Quia tamè ratione illius propòsiti voto nõ confirmati, minimè tenetur ad religionem transire: vt diximus num. 14. poterit transactio priori bimestri consummare matrimonium reddendo, sed nunquam poterit petere. Sicut si ante matrimonium esset factum castitatis votum. Si verò non animo ingrediendi religionem, vel habens se negatiuè vouens, nec de ingressu, nec de opo-ficio cogitans, promisit: idem existimo dicendum, quod numeris sequentibus dicam de eo voto emissio post matrimonium consummatum. Quia obligare se minimè potuit ad non reddendum post matrimonium etiam ratum, nisi animo transeundi ad religionem. Nec is animus intelligitur in eo voto, nisi expressus sit: eò quod votum religionis sit res difficillima, poscatq; diuinam uocationem. Vt in casu simili diximus num. 14.

24 Quod si votum castitatis emittatur post matrimonium consummatum, ab altero coniuge sine alterius licentia, affirmant aliqui id votum non valere. Primò, eò quod sit onerosum alteri coniugi. Secundo, quia votum rei partim licitæ, & partim illicitæ, vel partim possibile, & partim impossibile, factum per modum vnus, ad nil obligat (vt probauimus num. 3.) At hic per modum vnus cadunt nec petere, nec reddere, sub castitatis votum. Cũ tãquam vnum obiectum respiciatur vtrunq; à vouente, comprehensum in castitate. Sicut vouens se nunquam peccaturum, respicit per modum vnus omnia peccata, vt sub ratione generica peccati clauduntur: & proinde non tenetur virtute illius voti vitare etiam partem peccatorum possibilem: eum ergo pars talis voti sit de re illicita, & contra iustitiam, qualis est non reddere post consummatum matrimonium, corruer totum votum. Ita videtur tenere D. Thom. 4. d. 32. q. vnica, art. 4. corpore. & Turrec. cap. si dicat. 33. q. 5. ar. 1. num. 1. vbi asserunt hunc coniugem reum esse culpæ, nec debere seruare votum: quia impeditur debiti redditio. Idem videtur etiam tenere Gratianus cap. manifestum verb. ex præmissis 33. q. 5. Turrec. cap. sunt quædam 17. q. 1. nu. 9. Gerson regulis moralibus 2. p. tra. 6. de merim. alphabeto 25. litera I. Emmanuel Sa summa verb. votum vers. coniugem non posse: nam hi omnes dicunt neutrum coniugem posse absq; alterius licentia vouere

continentiam. Et tenet expresse aliqui antiqui recte Paludano 4. d. 32. q. 2. art. 1. num. 14. dicentes ita inualidum esse id votum, vt nec mortua vxore obliget virum & ipse Palud. 4. d. 38. q. 3. art. 5. nu. 36. conclus. 4. sine, docet id votum non valere, nec debiti petitionem impedire. Quod idem docet explicans, siue ab vxore, siue à viro emittatur, Petrus de Soto lect. 16. de matrimonio. §. vltimo tandem. Idem sentient à fortiori Doctores asserentes non valere votum petendi, quos num. 18. & duplici sequenti retuli.

25 Prima conclusio sit. Votũ castitatis post matrimonium consummatum emissum ab altero coniuge absq; alterius licentia, est validum, & obligat ad non petendum debitum. Probatur ex cap. quidam, de conuers. coniug. vbi quando vir renitente vxore professus est, decernitur professioem fuisse irritam, at obligari vouentem ad votum castitatis in ea professione emissum, in quantum se potuit obligare, nimirum, ad non exigendum debitum ibi. *Votum non tenuit, vterius verò non poterit vxorem accipere: promisit enim si non exigere debitũ, quod in eius potestate erat: & ideo quoad hoc votum tenuit: non reddere autem non erat in eius, sed in mulieris potestate.* Idem habetur cap. placet, eodem tit. de muliere coniugata, quæ credes virũ obijisse professa est, ibi: *Licet votũ eius vsquequaq; nõ tenuerit, eatenus tamen fuit obligatoriuum, quatenus poteras se obligare.* Dices primò, hos coniuges tantum voluisse obligare se ad non petendũ, atq; ita id votum minimè fuisse castitatis. Sed apertè repugnant textus. Quia tunc facile excussissent hos ne tenerentur ad non reddendum. Quia id votum solum fuit de non petendo. Nec verificaretur verba textus dicentia id votum non tenuisse quoad non reddendum. Quia id non est in coniugum potestate. Rursus, quia illi coniuges verè intendunt professionem emittere: aliàs ad nil tenerentur. De essentia autem status religiosi est perfecta, & integra castitas. Eò vel maxime, quod vxor illa de qua fit mētio. d. cap. placet, existimabat virum obijisse: (pro vt ibi dicitur) ac subinde integram, & perfectam castitatem in se aliarum monialium profitentium, voluit promittere. Dices secundo, id votum fuisse solemne, & proinde non mirum si valuerit. Sed id non obstat. Cum enim votum solemne magis aduersetur, præiudicetq; matrimonio consummato, quàm simplex, si

solene inuito altero coniuge valet, a fortiori valebit simplex. Deinde, quia cum professo non valetur, ut ibi dicitur, non potuit valere votu castitatis, ut solemne, sed tanquam simplex. Solemne enim votu fieri nequit, nisi in religionis professione, aut ordinis sacri susceptione. c. vnico, de voto, in 6. Præterea, quia ferè vniuersi Doctores tradunt illu coniugem sic professum peccare soluto matrimonio, aliud inuendo, ac esse validum. Quod secus foret, si esset votum solemne. Dices, 3. cum Nau. sum. c. 12. n. 60. Enriquez lib. 12. de matrim. c. 2. n. 9. commento, litera Z. eos textus non negare tali coniugi proficenti, debiti petitionem, quæ est amicabile quædam petitio, nec obligans ad reddendum: sed exactionem, quæ compulsionem significat. l. exigere. ff. de iudicijs, atq; ita vterq; textus verbo, exigere, vtiur. Sed profectò aduersatur huic solutioni ratio, quam reddit vterq; textus, vt nequeat exigere: nempe, quia obligauit se sic proficenti ad id, quod eius suberat potestati: sed subest petere, & exigere: ergo obligauit se ad abstinentiam ab vtroq;. Et clarius dicitur ab e. c. placet, votum eatenus obligasse in quantum potuit: ac potuit etiã obligare ad nec amicabilem petendum. Se euadò, quia dicitur ibi, illud votum valuisse, & obligasse etiam viuente altero coniuge. At si fas esset debitu petere, nil valuisset. Quia effectus voti castitatis est prohibere copulam carnalem, siue petendo, siue reddendo: si ergo vtrumq; illi permittitur, carebit esse actu votum. Demum, quia non posse exigere, minimè est effectus voti, sed non posse licitè petere. Vouens enim non se obligat, ad non exigendum, sed ad non petendum. Quia licet non habeat ius ad petendum, habet tamen ad exigendum ex vi matrimonij: id est, ad compellendum alterum coniugem, vt sibi reddat; & proinde teneatur alter iustitiæ lege sibi reddere. Secundo, probatur conclusio, ex doctrina Antonij eo. c. placet. n. 2. & eo. c. quidam. n. 3. & ibi Abbatis. n. 3. quos sequuntur Rosella votum. 2. n. 10. Sylu. votum. 4. q. 2. dict. 4. Margarita confessoru vbi de irritatione voti, fo. 135. pagina 2. qui ex ijs textibus colligunt in voti materia locu habere regulam traditam. c. vnico. de despons. impub. in 6. si nõ valet quod ago, vt ago, valet, vt valere potest. Ergo cum votum illud castitatis à coniuge emissum possit valere, quoad non petendum, & quoad alia, valebit quoad illa. Tertiò, quia vouens castitatem post mari-

monium, licet intendat absolutam castitatem, ac non vouet omnes eius actus per modum vnus: atq; ita licet quidam actus, vt non reddere, sit malus, non desinet obligare votum quoad alios actus bonos: iuxta dict. n. 3. Quod autem nõ intendat vouere per modum vnus: ostenditur primò. Quia vouens eam ante matrimonium, non promittit per modu vnus: alius iniens postea matrimonium, cum iam tota materia nõ esset possibilis, sed tantu pars, ad nil teneretur. Cuius contrarium esse verissimu, diximus disp. 33. n. 5. & seqq. Secundo, ostenditur idem manifestando differentiam inter hoc votum, & nunquam peccandi. Quia vouens nunquam se peccaturum, respicit omnia peccata sub vna ratione peccati generica, nec ea obligatio potest comode diuidi, & separari. Non enim dabitur maior ratio, cur votum id obliget ad abstinentiu à quibusdam peccatis, quam ab alijs. Si enim dicas partem possibilem ad quã vitandam potuit se obligare, esse peccata mortalia: cum etiã sit possibile euitare aliqua venialia, & quibusdam ex his signatis, sit etiam possibile alia: & votum nõ potius hæc, quã illa respexerit, sit vt materia sit quæ indiuidua, & inseparabilis quoad obligationem, & consequenter promittatur per modum vnus, & cũ sit impossibilis, ad nil obliget: sed vtile per inuitu vitietur, tanquam non separabilis: iuxta dicta. n. 3. & 4. At votum castitatis nõ respicit abstinerè à petitione, & redditione, & ab alio matrimonio inuendo, & à fornicatione, tanquam indiuidua sub vna specie, aut specie, sub vno genere contenta: sed tanquam actus diuersos castitatis, & obligatio hæc est comode separabilis, ac diuisibilis, si enim omnes actus sint possibilis, obligat ad omnes, si alij qui non sint ratione status possibilis, obligabit ad ceteros, & tunc dabitur sufficiens ratio diuisionis, ac separationis, atque ita materia erit diuidua, nec promissa per modum vnus, ac subinde pars inutilis non vitabit vtilem, iuxta num. 3. & 4. tradita. Tandem probatur ex cap. seimus. 12. quæst. 1. quod est Urbani Pontificis, ibi: *Melius est non vouere, quam votum prout melius potest, non persicere.* Ideo hanc conclusionem docent D. Bonauent. 4. d. 32. in expositione literæ num. 3. & ibi Palud. q. 2. art. 1. nu. 14. Celsia. q. 1. vers. pro huius questionis intelligentia. Palacios disput. 2. fol. 715. vers. atqui de voto. Abulensis. c. 30. Num. q. 86. Sotus lib. 7. de iust. q. 3. art. 1. vers. quod si

contra

contra arguas. Vigerius lib. instit. cap. 16. §. 7. vers. 10. ad finem. Metina lib. 1. sum. cap. 14. §. 6. fol. 86. pagina 2. Philiarcus de officio Sacerdotis, tomo 1. p. 2. lib. 3. cap. 4. §. excipitur in conclusione. Enriquez lib. 11. de matrim. cap. 15. num. 8. sine. Aragón 2. 2. q. 88. art. 8. ad finem. Et ex Iurisperitis, Antonius cap. placet num. 6. de conuers. coniug. Abbas cap. 1. num. 6. cap. quidam num. 4. cap. charissimus, num. 2. eodem tit. Astenis summa 2. p. lib. 8. tit. 10. art. 2. q. 3. Rosella votum 2. num. 10. & verb. impedimentum, impedimento 11. initio. Angelus matrimonium 4. num. 6. Sylu. votum 4. q. 2. dicto 4. & matrimonium 8. q. 12. dicto 4. & verb. diuortium. q. 12. nu. 15. Nauar. sum. cap. 12. num. 60. sine. Stunica de voto. q. 4. num. 18. Antonius Gomez super bullam Cruciatam, clausula 10. num. 67.

Secunda conclusio. Huiusmodi votum est prorsus irritum quoad nõ reddendum debitum. Probat, quia cap. quidam, & c. placet, de conuers. coniug. clarè significat id votu quoad hoc nõ tenuisse: cum c. quidam, reddat eam rationem, nempe, non reddere, non esse in potestate coniugis: quare solam obligant illum ad abstinentiu à petitione, & ab alio matrimonio: & si censeret obligare ad non reddendum, vbi id coniugis liceret, explicarent vtrq;. Imò expressè id videtur decidere. d. cap. quidam. ibi, *Promisit se non exigere debitum, quod in eius potestate erat, idè quoad hoc votu tenuit.* Vbi clarè colligitur ex ijs verbis non tenuisse quoad redditionis debiti negationem. Nec obstabit, si dicas. d. c. placet, haberi id votum eatenus fuisse obligatoriu, quatenus cõiug potuit se obligare. Quia intelligitur quoad non petendum debitum: vt explicat cap. quidam, & ita eo cap. placet verb. vsquequaq; explicat Glossa, non fuisse vsquequaq; obligatoriu quia remansit obligatio reddenti. Et quauis potuerit se obligare ad non reddendum, si alter coniug diuortio causam dederit adulterium admittens. Cùm tamen is casus sit rarus vt ratione illius fiat diuortium, nec excogitatus, non censetur promissus seorsum, sed non reddere cadit sub illo voto per modum vnus, cum sit regulariter malum, & contra iustitiam, totum votu quoad illam partem est irritum. Nec est simile de voto castitatis ante matrimonium emissu, vt post, ante illius consummationem animo ingrediendi religionem factu. Quia in eo euen-

tu tota materia fuit licita, atq; idè votum fuit validum quoad omnimodam abstinentiã à redditione debiti: nec valorem amittit ex eo quod post consummatu matrimonio ad eum casum deuenierit, à quo incipere non potuit ac subinde merito dixi nu. 23. & disput. 6. num. 14. id votum obligare ad non reddendum, & quomodo licitum id fuerit: in nostro autem casu est materia quoad non reddendum illicita. Atq; idè D. Bonauent. Nauar. Celsia, Astenis, Palacios, Sotus num. præcedenti allegati dicunt id votu intelligi, atq; obligare solu quoad non petendum debitum, & non quoad non reddendum. Et melius id docent Caiet. & Sotus, quorum doctrinam, & locum num. sequenti referam.

Imò quauis vota subditu de re sibi inhibita, & cetera coniugum vota alterutri præiudicantia habeant tacitam conditionem, si superior, aut alter coniug consensit: atq; idè irrita non sunt, donec alter requisitus neget consensum: ac votum castitatis in coniugato nec sub ea conditione cõprehendit actum non reddendi. Sic Caiet. 2. 2. q. 88. art. 8. dubio 2. §. ad obiectionem verò in oppositu. Sotus lib. 7. de iust. q. 3. art. 1. vers. quod si contra arguas. Qui bene inde inferit non teneri hunc vouentè alteri coniug indicare id votum, vt approbet. Imò credo quauis alter conficius postea approbet, non teneri alterum ad non reddendum. Quia dum votum emittit, ad id non obligauit se, nec postea votum nouum fecit, nec alterius coniugis consensus superueniens nouam obligationem potuit inducere. Quod si petas, quæ sit ratio differentie inter hoc votum, & alia coniug. Dixi hoc lib. disp. 3. num. 8.

Hinc deducitur votum hoc non obligare coniugem ab abstinentiu à redditione, quando ea est voluntaria propter alterius adulterium. Constat ex dictis num. 26. vbi hoc probauit.

Tertia conclusio. Non solum votum hoc obligat ad non petendum, sed etiam ad non inuendum aliud matrimonium. Constat ex cap. quidam, de conuers. coniug. vbi id habetur, & ex cap. placet, eodem tit. vbi dicitur id votum eatenus obligare, in quantum coniug potuit se obligare: constat autem potuisse se obligare ad abstinentiu ab alijs nuptijs. Atq; ita docent Paludanus, Celsia, Nauar. Enriquez num. 23. allegati. Nec contradicunt Doctores num. 26. allegati, dum

LIII 2 afferunt

asserunt id votum non obligare nisi ad non petendum. Quia statim se explicant dicentes, non verò ad minimè reddendū. Quare solum excludunt obligationem abstinentiæ ad redditionem.

30 **Vltima conclusio.** Obligat etiam id votum, ad abstinentiã a quouis actu venereo extra matrimonium, eritq; sacrilegus talis actus contra votum. Constat ex dictis nu. præcedenti. Quia cum ad id se potuerit obligare coniux, censetur voto castitatis ad id se obligasse: iuxta. c. placet, de cõu. cõiug.

31 **Ad primum argumentum ex propositis nu. 24. constat ex dictis. n. 21. vbi illi satisfacimus.** Ad secundum constat ex dictis. n. 25. vbi probauimus non promitti per modũ vnus, & tradidimus differẽciam inter hoc votum, & nunquam peccandi.

SVMMARIVM.

A liceat coniugi sine alterius licentia emittere votum simplex religionis? num. 32
Quid, de voto suscipiendi ordinis Sacri? nu. 33
Quid, de voto non inuendi matrimonij? nu. 34
Quid, de voto continentia obligando se ad omnes eius effectus? num. 35

Quid, de voto continentia, quoad non petendũ, vel non petendũ? Refertur duplex sententia. num. 36. & 37.

Veniale est emittere votum non petendũ regulariter. Et similiter votum continentia, non explicando in mente obligationem, quando hoc vota non emittuntur a senibus, & absq; incontinentia periculo. num. 38.

32 **Q**uestio vltima, Num liceat coniugi sine alterius licentia voto se alstringere simpliciter religionis, ordinis Sacri suscipiendi, non inuendi matrimonij, castitatis, aut non petendi debiti coniugalis? Circa votũ religionis, si matrimonium nondum consummatum sit, constat posse illud emitti. Quia tunc inuito altero coniuge licitius est transitus ad religionem. Si verò sit iam consummatum, constat similiter licere, si emittatur implendum tempore habili: vt solum matrimonio. Quia nihil officit alteri coniugi. Similiter constat esse culpam lethalem, si sit animus constante matrimonio, nec data iusta causa diuortij per adulterium, illud implendi absque alterius coniugis licentia. Quia est dispositio de re aliena inuito domino. Vt præclare docet D. August. epist. 45. ad Armentarium: & refertur. c. vna. 33. q. 5. Si autem absolute emittatur, nulla est

culpa. Quia intelligitur implendum tempore habili (vt probauimus nu. 13.) atque ideo minime præiudicat.

33 **Circa votum ordinis Sacri suscipiendi, si fiat pro tunc implendum, constat esse mortale, nisi ante matrimonij consummationẽ, animo proficendi, quò illud implatur, fiat.** Quoniam aliter impleri nequit absq; graui iniuria ordinis, & alterius coniugis. Si autem absolute fiat, vacat culpa. Quia intelligitur, vt tempore habili implatur. Vt diximus, præcedenti de voto religionis.

34 **Si votũ sit non inuendi matrimonij, constat semper esse licitum.** Quoniam non est in præiudicium præsentis matrimonij.

35 **Circa continentia votum, si emittatur animo nec petendi, nec reddendi: certũ est, crimen esse lethale, nisi fiat matrimonio nondum consummato, atq; animo transeundi tunc ad religionem.** Quoniam aliter impleri nequit, & promittitur res, quæ culpa mortalis est contra iustitiam. Atque ita tenet Ioann. de Friburgo summa confessorũ, lib. 1. tit. 8. q. 44.

36 **Maiores autem difficultates est, si votum emittatur animo reddendi debiti, prout lex matrimonij obligat, abstinentiã autem à petitione? Quidam censent id votum esse licitum.** Quia minimè præiudicat alteri coniugi absq; cuius licentia emittitur: vouetur enim res libera, & ad quã lex matrimonij minimè alstringit. (vt probauimus nu. 21.) Sic opinantur. D. Bonau. 4. d. 32. art. 1. q. 1. n. 8. Astenus sum. 2. p. lib. 8. tit. 10. ar. 2. q. 3. Ricard. 4. d. 32. art. 2. q. 1. corpore. Guillel. Borrilong. ibi. q. 1. art. 2. concl. 1. Et videntur tenere Mayronis. 4. d. 38. q. vnica, particula 1. concl. 2. & D. Anton. 3. p. tit. 1. c. 19. §. 3. vbi dicunt posse vnũ coniugem absq; alterius licentia vouere non petere. Idem videtur tenere Sorus. 4. d. 32. q. 1. ar. 3. post 1. concl. vers. vtrum autem, vbi tantum appellat consilium hæc vota nõ emittere. Idem clare tenent Nauarr. sum. c. 12. num. 60. Ludou. Lopez. 1. p. instrũ. cap. 46. §. votum cõiugis, Manuel. 1. tomo sum. mæ. 2. editione. cap. 243. num. 8. Vega. 2. tomo summa. cap. 129. casu 93. Quoniam enim limitent, nisi sit votum de non petendo, cum mos est gerendus alteri coniugi: aut verè non est limitatio. Quia (vt probauimus nu. 21.) tunc non est verè petere, sed reddere: ac proinde votum non petendi in euentu, esse votum non reddendi, atque adeo manifestè illicitum.

Alij

57 **Alij autem existimant votum non petendi emissum ab altero coniuge, absq; alterius licentia, illicitum esse.** Quoniam cum onerosum alteri coniugi, maxime si sit vir quid votum fecit. Præterea, quia exponitur incontinentia periculo is, qui vouit. Cum enim in eodem lecto coniuges accubent, posset vrgenti concupiscentia facillè votũ infringi. Ita videntur sentire D. Th. & alij, quos cum ipso retuli nu. 18. asserentes id votum propter dictum onus à neutro coniuge absq; alterius licentia emitti posse. Idem videtur sentire Durãd. 4. d. 32. q. 2. art. 1. nu. 5. & ibi Palud. q. 2. art. 1. n. 14. vbi aiunt id votum esse indiscretum, & tenent Victoria summa, de matrim. nu. 230. Enriquez. lib. 11. de matrim. cap. 15. nu. 8. Petrus de Ledesma de matrim. q. 64. art. 4. dub. 1. cõcl. 4. Bart. à Ledesma de matrim. difficul. 73. sine. Et de viro id promittente censet idem, Abul. cap. 30. Num. q. 8. vbi dicit hoc votũ non esse rationi cõforme in viro, secus in vxore, & videtur sentire Gerzon. 2. p. regulis moralib. tra. 2. de matrim. alphabeto 25. litera I. vbi ait virũ non tute vouere non petere.

38 **Sed dic, si hoc votum consideretur secundum se, licitè emitti. vt docet prior sen-**

tentia relata num. 36. & aperte probat eius ratio: idq; volunt Doctores illius. Si verò consideretur attentis circumstantijs periculi vouentis, & oneris alterius coniugis, esse illicitum. Vt sentit posterior opinio nu. præcedenti relata. Et ita sentit Palacios 4. d. 32. disp. 2. fol. 716. Ad existimò non excedere culpam veniale incontinentia cuiusdam. Atq; hoc significant Durandus, & Palud. nu. præcedenti citati, dum hoc votum appellant indiscretũ. Hinc fit vt censuras basijs circumstantijs, quia coniuges sunt senes, & in neutro est incontinentia, aut tentationum periculum, nulla sit culpa. Quod bene docet Pet. à Ledesma, & Bart. à Ledesma, quos nu. pced. retuli. Similiter si esset votũ continentia absolute, ita vt vobis nõ habuerit animũ nõ reddedi, sed huius in memor promiserit castitate: id votũ accipiendũ est de parte licita, videlicet, de non petendo vt tradunt Astenus summa 2. p. lib. 8. tit. 10. ar. 2. q. 3. Ioannes de Friburgo summa cõfessorum, lib. 1. tit. 8. q. 4. & tunc hic dicit non esse mortale: ille autem esse licitum. Sed dicendum est omnino sicut de voto non petendi dictum est. Quoniam verè est non petendi, nec excludit redditionẽ, vt probauimus. n. 26. & 27.

DISP. TRIGESIMASEXTA.

Verũm vota simplicia castitatis, religionis, ordinis sacri suscipiendi, non contrahendi matrimonium, ab altero coniuge de alterius licentia emissã sint valida, ac licita, vsũq; coniugij, siue petendo, siue reddendo interdican?

SVMMARIVM.

Num licentia illa conferat ad palorem voti religionis, ordinis sacri suscipiendi, ab inuicem, vel ad difficultiorem irrationem? num. 1.
Votum castitatis de licentia alterius coniugis emissum ad quid obliget? & num sit vouenti licet petere, ne reddat alteri matrimonium onerosum, vel vt in eo periculum incontinentia viuet? num. 2.

Quorũ sane difficultates disputant. n. 3.

An coniux dans licentiã suo coniugi vouendi castitatem, possit ab eo debitum exigere: sitq; sibi petenti reddendum? Refertur quadam opinio. num. 4.

Sententia Auctoris. num. 5.

Quid, si votum sit emissum cum prædicta licentia, priori bimestri ante matrimonij consummationem: vel postea coniux qui non vouit,

adulterium admittat. An qui vouit possit ei debitum reddere? num. 6.

Quid, si vnus cõiux consentiat vt alter voueat quomodam continentiam, quoad non petendum, & non reddendum: an si qui vouit, tenetur reddere alteri petenti: possitq; si vouens alteri remittere licentiam, & concedere ius vt petat? num. 7.

An votũ castitatis de licentia alterius coniugis emissum, sit licitissimum. s.

Soluuntur argumenta: & explicatur cap. charifimus, de conuers. coniug. n. 9.

An coniugi de licentia alterius vouenti castitatem, tenetur qui dedit licentiã, non tamen vouit, reddere debitum? Refertur quadam opinio. num. 10.

Sententia Auctoris nam. 11. & ibi, an priori bimestri ante matrimonij consummationem, vel si is qui vouit, perpetret adulterium, vel si sit.

centia fuerit ad omnimodam castitatem vovenda, liceat reddere vel si sit renuntiatur.

Soluntur argumenta num. 12.

S de simplici religionis voto sermo sit, nil prorsus ad eius valorem confert licentia alterius coniugis. Quia si ea praestetur ante matrimonium consummatum, absq; ea licentia validum est, & obligat (vt diximus disp. praecedenti num. 10.) & si ea non obstante consummatur matrimonium, perinde erit prima consummatio sacrilega: deinceps q; licebit petere, & reddere ac si praedicta licentia minime intervenisset. Quia iam votum impleri non potest, nisi coniux alter efficiat quae iura praescribunt ad eum ingressum: & ad illa non tenetur qui licentiam dedit, cum ad ea non se obligavit. Si post matrimonium consummatum detur licentia: nil etiam praestat, nisi uterq; coniux decernat id efficere quod iure desideratur ad ingressum alterius in religionem. De qua re late dixi lib. 7. in impedimento ordinis, & voti solemnis. Atq; ita ubi id non efficitur, iudicandum est de eo voto, sicut de emissio absq; licentia diximus disp. praecedenti num. 10. vsq; ad 13. Similiter ad valorem voti ordinis sacri suscipiendi nil confert ea licentia. Quoniam siue ante matrimonium consummatum, siue post, minime licet viro ordinem sacrum suscipere, nisi servatis, quae ius praescribit: de quibus actum est lib. 7. in impedimento ordinis. Quare dum ea non praestantur, dicendum est de eo voto, sicut disp. praecedenti num. 14. & 15. diximus de eodem voto absq; licentia facta. Nec ad valorem voti abstinendi ab alio matrimonio in eundem, confert. Quia absq; licentia est omnino validum, vt dixi disputatione praecedenti num. 26. Consulto autem dixi, non conferre ad horum votorum valorem, quia quoad potestatem ea irritandi multum confert, intervenientis, nec ne, licentia. Nam peccat mortaliter coniux irritans vota de eius licentia emissam, nisi ad hoc legitima causa: & magna est controversia an teneat irritatio etiam cum causa. Vt dicemus disp. 40. per totam.

2 Difficultas autem eo pertinet, vt explicetur quid conferat alterius coniugis licentia in voto simplici castitatis emittendo. Et quidem ultra obligationem quam parit absq; ea licentia emissum: de qua disp. praecedenti num. 29. & 30. obligat sic videntem, ad non percedum debitum. Quod

tamen sub iudice est, ubi absq; licentia facta esset (vt vidimus disp. praecedenti a. n. 18.) Et preter hoc, licet quando sine licentia emissum est, debeat se vovens aliquos offerri alteri coniugi, ne matrimonium reddatur illi onerosum (vt dixi disp. 7. nu. 1.) At concedens praedictam licentiam in hoc sibi praedicit, vt non sit ab eo debitum postulandum ob praedictam gravamen (vt ibi probavi nu. 2.) Verum autem ob periculum incontinentiae? Dixi ea disp. 7. nu. 5.

3 Circa redditionis vero actum versatur pūctus difficultatis: Est autem duplex agitata questio. Prior, an coniux qui praedictam licentiam concessit, possit debitum exigere, atq; alter reddere teneatur. Posterior, an si is qui vovit, debitum petat, teneatur alter, qui licentiam concessit, non tamen vovit, reddere?

4 Questio prima. An coniux ex cuius licentia alter solus castitatem vovit, possit debitum exigere, & subinde alter reddere teneatur? Aliqui affirmant eum non posse petere. Ducuntur primo, quia cum dedit vovendi facultatem, videtur iure suo petendi cessisse. Sicut in simili docet Durandus 4. d. 32. q. 2. art. 2. nu. 6. concedentem suo coniugi facultatem proficiendi, quantum licentia minus legitima fuerit, ubi alter professus est, se iure suo petendi privasse. Secundo, quia ea licentia intelligitur vt alter coniux voueat castitatem absolutam, abstinendo a petitione, & redditione, ab omniq; actu venero, & cum id votum validum fuerit, tanquam legitima licentia emissum, videtur concedens iure petendi se ipsum desituere. Et confirmatur, quia alias praedicta licentia esset inutilis, nam vt coniux vovens ne queat exigere, nulla desideratur licentia, sed vt non teneatur reddere. Petito, quia ubi uterq; coniux communi consensu continentiam vovit, uterq; ita credit iure suo, vt nec petere, nec reddere amplius possit) vt disput. sequenti probabimus. Ergo similiter quando alter de alterius consensu vovit. Quoniam enim praestans consensum minime voverit, & proinde non teneatur ex vi voti a se emissi, at teneat ex pacto quod alter remittere nequit, cum astrictus sit Deo, per votum ad abstinendum a coniugali actu, in quantum sibi licuerit. Quare, probat Antonin. ex cap. charissimus de conuers. coniug. ubi viro concedente uxori licentiam vovendi castitatem ad tempus, compellitur vxor ad instantiam viri ad huius coniugali vacare. *His verbis ubi inuen-*

ritis

5 ritus virum ad tempus praebisse consensum, maxime si non idem vir continentiam vovit perpetuam: eandem viro cohabitare facietis, & utrumq; inuicem maritali affectione tractare. Ergo, secus esset si vxor de licentia viri continentiam vouisset perpetua. Quinto, quia coniux vovens, a quo debitum petitur, habet ius excipiendi contra petentem, nempe, de ipsius licentia votum esse emissum. Atq; id eo coniugem, qui praedictam licentiam concessit, non posse petere, tenent Glossa d. cap. charissimus verb. praebuisse, & ibi Anton. num. 3. Abbas num. 5. Abul. cap. 30. Numer. palud. 4. d. 32. q. 1. art. 2. c. 4. num. 9. Adrianus 4. q. 14. de matrim. verb. 3. contingit & quodlibeto 2. art. 1. in solutione ad 1. litera H. fol. 3. in parvis voluminibus. Abulensis d. q. 81. Turrec. cap. sciatis 3. q. 4. art. 1. num. 2. casu 4. Imo esse mortale peccatum reddere, affirmat Alexander in suo Enchiridion 2. p. praepcepto 2. tra. de voto, §. si de licentia viri, & clare sentit Tunyc proxime citatus, dicit enim tunc votum feruendum esse, perinde ac si uterq; coniux vouisset. Dissentiunt autem aliqui ex Doctoribus citatis. Nam Glossa, & Antonius hoc temperant, vt intelligatur quando licentia concessa est ad vouendam castitatem perpetuam, secus ad tempus, & ducitur ex eo cap. charissimus, vt deduxi in 4. argumento. Abulensis vero sentit idem, quando votum est ad tempus, eo non dum transacto. Quia pro eo tempore non minus obligat, quam votum perpetuum.

Verius tamen est id votum (nisi aliud specificetur) minime officere iuri concedentis licentiam, sed eam intelligendam esse, vt vovens coniux se ex parte sua ad continentiam obliget, absq; concedentis praedictio, ita vt petere nequeat, at reddere teneatur. Quia ea licentia accipienda est vt quam minimum possit, noceat concedenti, eius enim tacita intentio dum de cōtraria minime constat, ea videtur esse. Ideo haec sententiam sustinent Innoc. cap. 1. de conuers. coniug. in fine, & ibi Ioan. Andr. num. 2. Anton. num. 6. Abbas num. 6. Anchar. num. 1. Cardin. q. 3. D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 22. §. 3. ad finem. Rosella verb. impedimentum, impedimento 11. in principio.

Angelus matrimonium 4. num. 8. Sylu. votum §. q. 1. & matrimonium 8. q. 12. dicto 4. Tabiena matrimonium 1. q. 3. §. 4. Sorus 4. d. 27. q. 1. art. 4. verb. id autem. & lib. 7. de iust. q. 3. art. 1. verb. argumentum aotem. Na uar. summa cap. 12. nu. 59. & cap. 16. num. 31. Philareus de officio sacerdotis, tom. 1. p. 2. lib. 3. c. 4. §. excipitur in conclusione. Vgolius de matrimonio cap. 10. num. 2. sine. Ludouicus Lopez 2. p. instructori c. 84. initio, & cap. 46. initio. Emmanuel Sa summa verb. debitum coniugale, paulo post principium. Antonius Gomez super bulla Cruciatum, clausula 10. num. 68. Manuel 1. tomo summae 2. editio c. 243. num. 14. & 2. tomo c. 90. nu. 5. Vega 2. tomo sum. cap. 129. casu 77.

6 Hinc infero, quantum coniux, qui emisit ratum castitatis ante matrimonium, peccet redendo priori bimestri ante consummationem, etsi alter castitatem istam diuortio adulterans dederit: eo quod tunc sit redditio illa voluntaria. Quod probauit disput. 6. n. 14. at in hoc euentu, quando post matrimonium est emissum castitatis votum de licentia alterius coniugis, nisi emissum sit ante matrimonium consummatum animo ingrediendi religionem: vel post, eodem animo, nempe, quando alter coniux effice re vult, quod iure desideratur ad eundem ingressum: licitum est huic coniugi, qui vovit, reddere debitum alteri adultero, vel priori illo bimestri: sicut disput. praecedenti num. 23. & 28. diximus de voto castitatis emissio post matrimonium ratum, vel consummatum absq; alterius coniugis licentia. Quia (vt probavi num. praecedenti) licentia haec ad votum deficiente eo animo ingressus religionis, non censetur concessa ad vouendum omnimodam castitatem, sed ad vouendum non petere, & non inire aliud matrimonium, quod est in solum ipse vovens damnatum, ac proinde in nullo euentu obligat ad abstinendum a redditione etiam spontanea: sicut obligat votum absolute castitatis.

7 Dubitabis autem, quid dicendum sit ubi alter coniux concessit expressam licentiam alteri vovendi omnimodam castitatem? Philiarus de officio Sacerdotis, tomo 1. p. 2. lib. 3. c. 4. §. excipitur in conclusione, ait tunc non fas esse coniugi, qui praedicta facultatem concessit, petere debitum, nec ei petenti posse alterum, qui vovit reddere, nisi coaetere licentiam concesserit, vel fuerit

adeo ignarus vt putarit ei adhuc esse reddendum. Quoniam cum volens vnū, censetur velle omne id, per quod peruenitur ad illud, coniux qui nec coactus, nec iuris ignarus, sed sui praeiudicij conficius, eam facultatem concessit, videtur ipse quoque tacite vouere continentiam, vt nec petere possit, nec ipsi petenti sit reddendus: iuxta .c. qui uxorem 33. q. 5. Sed nescio vbi inuenitur praedictum continentiae tacitum votum in coniuge eam copiam faciente. Quia (vt bene aduertit Enriquez lib. 11. de matrim. cap. 15. num. 8.) illud est speciale in coniuge non iuris ignaro, permittente vt alter solemnem castitatis voto ligetur: & de hoc casu loquitur .d. cap. qui uxore. Quia cum id votum solemnem emitti nequeat altero non vouente continentiam, qui huius iuris conficius praedicta fecit copiam, eo ipso videtur vouere continentiam, ne sua licentia sit frustratoria. At vt valeat votum simplex omnimodae continentiae de licentia alterius coniugis factum, non desideratur vllum votum in cedente. Quare egregie aduertit Abbas cap. charissimus, de conuers. coniug. num. 5. praestare consensum voto continentiae alterius coniugis, & vouere ipsum praestantem, poni vt diuersa in eo textu. Vnde sic dicendum ex ultimo: suppono virtutem praestantem eam licentiam posse irritare valide id votum absque causa, sed peccare mortaliter: & cum causa, nullam esse culpam (vt dicendum est disp. tota 40.) & similiter uxorem posse quoad obligationem non reddendi irritare, cum peccato mortali absque causa, quando semel licentiam concesserat: & sine peccato, exiitenti causa iusta: (vt dicam disp. 42. per totam.) Suppono etiam esse tacitam irritationem, quando coniux conficius voti de licentia se emisit, petere debitum: & si immemor sit, admo netur ab altero, & admonitus adhuc instat, esse (inquam) irritationem non absolutam, sed quoad illud a se: & in irritatione culpam esse: at semel voto irritato non esse culpam petere. Quia iam omnino extincta est obligatio voti. Quae latius dicam disp. 40. nu. 22. & melius disp. 42. num. 10. His ergo suppositis, dico si coniux, siue vir, siue femina prius irritet votum illud de licentia sua emissum quoad non reddendum, siue peccarit, quia absque causa, siue non peccarit irritando, minime delinquere eum petendo debitum, & alterum teneri reddere. Quia praemissa irritatione, non manet voti obligatio, quod li-

citum vsum impediabat. Si vero non prius irritet, at memor voti delicta sua emisit, aut de illo admonitus ab altero, adhuc petat debitum, censetur irritatio vni pro illa vice, & ita peccabit petens quatenus irritat, si non ad sit iusta irritandi causa, at alter tenebitur reddere. Quia cessauit obligatio voti. Imo credo, dato nollet coniux irritate, vel retenta opinione, vt id non posset efficere, peccare coniugem qui contra praedictam licentiam petit debitum, & qui dem mortaliter. Quia aduersatur voto de licentia sua facto, at alterum teneri reddere. Quoniam dans praedictam licentiam, cum nullum interuenierit pactum, quale reperitur in voto communi consensu emissio, solum censetur concedere vt alter se dedicerat ad absolutam continentiam seruandam, & ipse teneatur religionis vinculo, nempe, voti de licentia sua emisit, non contrauenire: at non abdicat a se ius iustitiae in corpus coniugis, quare si petat, erit sacrilegus contra votum, at alter tenebitur reddere tantquam rem suam poscenti. Sicut dum praeterea facit copiam religioso vt voueat abstinentiam, irritans sine causa peccat lethaliter peccato sacrilegij contra votum: at non abdicat a se dominium per talem licentiam, ac proinde tenebitur irritatio. Quare caute hoc significans. D. Bonau. 4. d. 32. in expositione litera, num. 4. dixit, si vxor de licentia vtri castitatem voueat, & vir intendat simpliciter cedere iure suo, non teneri uxorem reddere. Vnde infero exigi vt alter coniux non habeat deinceps ius iustitiae, ac ita ipsi petenti reddendum non sit, vt ultra licentiam, velit abdicare omne ius iustitiae quod habet in corpus alterius, idque alteri intinet, ab eoque accepturus: vt sit pactum (vt in simili dixi disputat. 6. num. 7.) Quod si hac iuris renunciatione facta, votoque emissio ab altero coniuge, iterum concedant sibi coniuges ius ad petendum, & reddendum, licet id sacrilegum sit aduersus votum, at tenebitur factum: & similiter si is qui vouit de praedicta licentia, eum ea renunciatione, remittat renunciationem, iterumque concedat ius, tenebitur factum: & iam deinceps tenebitur reddere petenti: licet sit sacrilegium contra votum. Probat, quia per votum simplex continentiae non redditur vouens incapax acquirendi ius iustitiae ad liberum vsum coniugis: vt constat in matrimonio contractante post votum. Ergo si coniugi obligato ex voto detur ius iustitiae de facto, &

ab eo de facto acceptetur, vel detur illi qui concessit licentiam ius a se abdicans, ab eoque acceptetur, tenebitur factum. Vt si quis contra votum, vel iuramentum de non vendendo, vendat, tenet venditio. Nam earenunciatio iuris quatenus est in fauore coniugis, iam ab ipso remittitur, & quauis peccet remittens, quia acceptat in Dei obsequium, vouens ipsum suum corpus, cum tamen non fiat acquirendi, vel tradendi dominium incapax, erit remissio illa, efficax, & valida, at sacrilega contra votum. Quod idem dicemus disp. seq. n. 15. quando vterque communi consensu vouit. Num vero tunc possit facta semel remissio, & traditione sacrilegia, alter coniux irritare votum vt non sit sacrilegium deinceps petere? dicemus disp. 40. num. 22.

8 Vtrum autem liceat coniugi de licentia alterius, votum simplex castitatis emitte-
reddicam disp. seq. n. 16. & 17.
9 Ad argumenta nu. 14. proposita respondetur. Ad primum, dic non cessisse: vt constat ex dictis nu. 5. Estque diuersum in coniuge dante licentiam alteri vt proficetur. Quia dat licentiam vt tradat potestatem sui corporis alteri, atque ita omnino credit iure suo. Ad secundum, constat ex dictis nu. 5. non ita ample eam licentiam intelligi: quando autem ita ample concederetur: diximus num. 7. ad quid obliget. Ad firmiter, constat ex dictis num. 2. vbi ostendimus ad quid conferat licentia. Ad tertium, negatur consuetudo. Quia quando vterque communi consensu vouet, ad est pactum, facio vt facias, cedo iure meo, vt iure tuo cedas. At vbi licentia alterius vt alter voueat, nullum est pactum. Ad quartum, responder Abbas eo. cap. charissimus num. 3: non constare ex eo textu, tempus illud ad quod votum emissum est, nondum esse lapsum. Et nu. 8. exponit vt tempus sit iam lapsum, & illud, *Maxime si vir non vouit continentiam perpetuam*: explicat, vt maxime, referatur ad votum temporale: vt sit sensus, virum posse debitum petere, maxime si non vouit continentiam perpetuam, sed temporalem, id est, etiam si maritus vouisset continentiam temporalem: cum tempus sit iam lapsum. Ad quintum, negatur eam exceptionem esse legitimam. Quia votum illud non interdicere iure petendi, concedenti licentiam.

10 Quae sit secunda. An coniugi qui de licentia alterius vouit castitatem, teneatur reddere alter? Quidam aiunt mortaliter delinquere, si reddat. Probat, primum, ex

D. Aug. epistola 199. ad Ecditiam, & referatur cap. quod Deo 133. q. 1. ibi. *Quod te non exhortaret, nisi quia tibi ad hoc ipsa consensit.* Vbi D. Aug. virum qui uxore conuenticastitatem vouerat, eam omnino seruare monet. Secundo, quia coniux non vouens: ideo teneatur reddere voto astricto, quia absque eius permissione vouit. Quae ratio cessat, quando adfuit consensus alterius coniugis. Et confirmatur, quia adiuuans ad vouendum, adiuuare minime debet, quod votum infringatur, argumento ex l. rem legata m. ff. de adimend. legat. & cap. finali, de verb. signif. Tertio, quia vouens habita copia alteri coniugis, amittit ius petendi, sicut vterque amittit vouens communi consensu: ergo sicut in hoc euenit peccato mortaliter coniux reddens, ita in illo eorum dicitur licentia, peccabit reddendo illi qui vouit. Quarta, quia eo ipso quod facultatem concedit, videtur renunciationem illam iuris petendi debitum, quam facit coniux vouens acceptare, non praesicite quatenus sit in fauorem suum, sed praecipue vt cedit in honorem Dei. Ergo est sacrilegus ei postea reddendo. Ideo hanc sententiam teneatur Ioannes de Neapoli quod dicitur 8. D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 22. §. 3. Sylu. votu 5. q. 2. Naaur. summa cap. 12. num. 59. & cap. 15. num. 31. Ludouicus Lopez 1. par. instructioij cap. 8. 4. initio & cap. 26. initio, & §. vltim. Manual 2. tomo summa cap. 90. num. 5. 2. tomo summa cap. 129. casu 77. & facit Ledesma 2. p. 4. q. 5. art. 1. fine, vbi dicit huc non teneri reddere. Si enim non teneretur, peccabit cooperans scelere petentis contra votum.

Sed probabilius est minime peccare, imo teneri sub culpa mortali reddere. Dico, quia votum non priuat vouentem iure iustitiae, quod habet vt alter coniux sibi reddat, qua ratione teneatur qui non vouit, reddere debitum coniugi voto astricto (vt probauimus disp. 6. num. 7.) Nesc etiam licentia concessa per alterum coniugem ad vouendum: ea enim (vt num. 5. diximus) non derogat iuri petendi, & reddendi quod habet coniux, qui non vouit: nec inducit pactum aliquod iustitiae per quod vouens abdicet a se ius iustitiae, (vt diximus num. 9.) Sed tantum operatur vt coniux vouens ex virtute religionis obligetur Deo ad non petendum (vt num. 2. explicauimus.) Ergo alter reddere teneatur. Ita docet Palud. 4. d. 32. q. 2. art. 2. concl. 3. n. 20. (sed alii nuntur fundamento, quod non approbo, sed

